

A. *Derderianum* بررسی تنوع مورفولوژیک برخی از جمعیت‌های گیاه دارویی

چنور اسدی^۱ و محبوبه زارع مهرجردی^{۲*}

۱ دانشجوی کارشناسی ارشد گروه باغبانی، پردیس ابوریحان، دانشگاه تهران، تهران، ایران

۲* نویسنده مسئول، استادیار گروه باغبانی، پردیس ابوریحان، دانشگاه تهران، تهران، ایران

*نویسنده مسئول: mzarem@ut.ac.ir

چکیده

گونه‌ی *A. derderianum* از جنس *Allium* متعلق به خانواده‌ی Amaryllidaceae به دلیل ترکیبات گوگردی و فنلی اثرات درمانی زیادی دارد. در این تحقیق به منظور بررسی تنوع مورفولوژیک گونه‌ی *A. derderianum*، ۴ جمعیت از این گیاه که از مناطق مختلف جمع‌آوری شده بودند در گلخانه در قالب طرح بلوک‌های کامل تصادفی کشت شدند. سپس صفات مورفولوژیک شامل صفات کمی و کیفی همچون تعداد، طول، عرض، ضخامت، حالت، سطح، کلروفیل و رنگ برگ، وزن تر اندام، وزن، طول، عرض، رنگ و شکل سوخ مورد ارزیابی قرار گرفت. بر اساس نتایج تجزیه واریانس داده‌ها، تفاوت معنی‌داری در صفات کمی و کیفی بین جمعیت‌ها مشاهده شد. بیش‌ترین تعداد برگ، وزن سوخ و وزن تر اندام هوایی متعلق به جمعیت وندارین مازندران بود و بیش‌ترین سطح برگ مربوط به جمعیت روستای ولی‌آباد بود. بین برخی صفات مختلف نیز همبستگی‌های معنی‌داری مشاهده شد. وزن سوخ با عرض سوخ (۱) همبستگی معنی‌داری در سطح یک درصد و عرض برگ با ضخامت برگ (۰/۹۷) و وزن تر اندام هوایی (۰/۹۵) رابطه‌ی معنی‌داری در سطح پنج درصد داشتند. پس از تجزیه به مؤلفه‌های اصلی، مشخص شد که دو مؤلفه‌ی اول توانستند در مجموع ۹۲/۱۶ درصد از کل واریانس صفات را توجیه نمایند و بر اساس نتایج تجزیه خوشه‌ای به روش وارد جمعیت‌های گونه‌ی *A. Derderianum* مورد مطالعه در فاصله‌ی اقلیدوسی پنج در سه گروه مجزا قرار گرفتند.

کلمات کلیدی: تنوع مورفولوژیک، ژرم‌پلاسما، گیاه دارویی، *Allium A. derderianum*